

TAG UG

Iechyd a Gofal Cymdeithasol, a Gofal Plant

2570CS

Arholiadau Haf 2022

Uned 1	Hybu iechyd a llesiant	Dydd Mercher, 25 Mai 2022
--------	------------------------	------------------------------

Gwybodaeth Ymlaen Llaw

Gwybodaeth gyffredinol i fyfyrwyr ac athrawon

Mae'r wybodaeth ymlaen llaw hon yn rhoi ffocws i'r hyn y bydd papur arholiad Haf 2022 yn ei gynnwys.

Nid yw'n berthnasol i unrhyw gyfres arholiadau arall.

Bwriad y wybodaeth hon yw cefnogi'r broses o adolygu.

Gellir ei defnyddio ar unrhyw adeg o'r dyddiad y cafodd ei rhyddhau.

Ni ddylid mynd â'r wybodaeth hon i mewn i'r arholiad.

Rhyddhawyd: 7 Chwefror 2022

Gwybodaeth am y pwnc i fyfyrwyr ac athrawon

Mae rhagor o wybodaeth am addasiadau i gymwysterau CBAC TGAU a TAG yn 2022 ar gael yn: <https://www.cbac.co.uk/home/addasiadau-haf-2022/>

Mae'r wybodaeth ymlaen llaw hon yn ymdrin ag Uned 1 yn unig.

Awgrymir y dylid canolbwyntio'n benodol ar y meysydd cynnwys sy'n dilyn wrth adolygu a pharatoi'n derfynol, yn barod at arholiad Haf 2022.

Bydd y meysydd testun canlynol yn cael eu profi drwy'r cwestiynau tariff uwch yn bennaf, ond nid yn unig. Ymdrinnir â chynnwys pwnc arall yn y cwestiynau sy'n weddill.

Y nod o hyd yw ymdrin â holl gynnwys y fanyleb wrth addysgu a dysgu.

Uned 1

	Cynnwys	Ymhelaethu
2.1.1 Diffiniadau a chysyniadau o iechyd a llesiant	(a) Diffiniadau o iechyd a llesiant	Dylai dysgwyr wybod diffiniadau o iechyd a llesiant, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Cyfannol
	(b) Deall modelau iechyd, anabledd a llesiant	Dylai dysgwyr ddeall modelau gwahanol o iechyd, anabledd a llesiant, yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Model bioseicogymdeithasol
	(c) Cysyniadau cyfannol o iechyd a llesiant a'r ffactorau sy'n cyfrannu atynt	Cysyniadau cyfannol o iechyd a llesiant a'r ffactorau sy'n cyfrannu atynt
2.1.2 Deall safbwyntiau iechyd, llesiant a gwydnwch	(a) Penderfynyddion cymdeithasol ac economaidd a sut maent yn cyfrannu at anghydraddoldebau mewn iechyd a llesiant	Dylai dysgwyr allu gwneud y canlynol: Dangos dealltwriaeth o benderfynyddion cymdeithasol sydd gyda'i gilydd yn dylanwadu ar iechyd a llesiant a gwydnwch drwy gydol y rhychwant oes, fel: <ul style="list-style-type: none"> Amodau byw a gweithio: yn cynnwys mynediad a chyfleoedd mewn perthynas â swyddi, tai, addysg a gwasanaethau gofal Gwahaniaethu rhwng y ffactorau y gall unigolyn eu rheoli, neu na all eu rheoli Nodi sut mae'r penderfynyddion cymdeithasol ac economaidd hyn yn cyfrannu at anghydraddoldebau iechyd.

	Cynnwys	Ymhelaethu
	(b) Tueddiadau, patrymau a safbwyntiau iechyd, llesiant a gwydnwch	Dylai ddysgwyr ddeall tueddiadau a safbwyntiau cyfredol o ran iechyd, llesiant a gwydnwch, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Iechyd meddwl a llesiant
	(c) Deddfwriaeth a strategaethau i hybu iechyd, llesiant a gwydnwch da	Dylai dysgwyr wybod am ddeddfwriaeth allweddol sy'n hybu iechyd, llesiant a gwydnwch. <ul style="list-style-type: none"> • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
2.1.3 Cefnogi a hybu iechyd, llesiant a gwydnwch yng Nghymru	(a) Mesurau ataliol: a gefnogir gan ddewisiadau ffordd o fyw a strategaethau lleol/cenedlaethol	Mesurau ataliol, a sut gall y mesurau ataliol hyn gael eu cefnogi gan y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Addysg • Cefnogaeth deuluol a chymunedol
	(b) Ffactorau risg y gellir eu haddasu o ran iechyd, llesiant a gwydnwch	Ffactorau risg y gellir eu haddasu o ran iechyd, llesiant a gwydnwch.
	(ch) Dulliau gwahanol o hybu iechyd, llesiant a gwydnwch	Sut y defnyddir dulliau gwahanol i ddarparu gwybodaeth i annog unigolion i wella eu hiechyd, eu llesiant a'u gwydnwch, gan gynnwys defnyddio: <ul style="list-style-type: none"> • Cyfryngau torfol, cyfryngau cymdeithasol • Poster, taflenni • Digwyddiadau hyrwyddo
	(d) Mentrau ac ymgyrchoedd y llywodraeth sy'n cyfrannu at wella iechyd, llesiant a gwydnwch y boblogaeth yng Nghymru	Dylai dysgwyr ddeall y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Ffynhonnell ymgyrchoedd a mentrau • Sut mae ymgyrchoedd a mentrau'n cael eu datblygu gan lywodraeth • Sut mae ymgyrchoedd a mentrau yn bwriadu gwneud gwahaniaeth/gwelliant i iechyd, llesiant a gwydnwch pobl yng Nghymru • Pa ffurfiau y gall ymgyrchoedd a mentrau eu cymryd • Sut mae ymgyrchoedd a mentrau yn cael eu gwerthuso a pha welliannau y maent yn eu cyflwyno <p>Sut gall mentrau ac ymgyrchoedd y llywodraeth gyfrannu at wella iechyd, llesiant a gwydnwch y boblogaeth yng Nghymru, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadw'n Iach, Cadw'n Gynnes, Cadw'n Ddiogel

	Cynnwys	Ymhelaethu
	(dd) Y cyd-destun y mae pobl mewn rolau hybu iechyd yn gweithredu ynddo a manteision a chyfyngiadau'r rolau	<p>Bod gan ymarferwyr iechyd a gofal cymdeithasol, a gofal plant rôl i'w chwarae wrth hybu iechyd, llesiant a gwydnwch, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbenigwyr addysg iechyd a hybu iechyd • Athro/cynorthwydd ystafell ddosbarth/cynorthwydd cymorth dysgu <p>Prif fanteision a chyfyngiadau'r rolau hyn o ran hybu iechyd, llesiant a gwydnwch.</p> <p>Y cyd-destun maent yn gweithredu ynddo.</p> <p>Rolau sefydliadau sy'n hyrwyddo iechyd a llesiant.</p>

Diwedd y wybodaeth ymlaen llaw